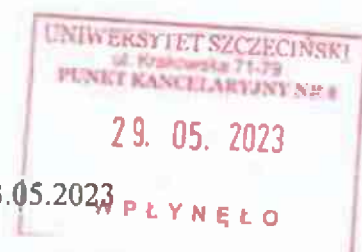

Dr hab. Krzysztof Bierwiazzonek, prof. UŚ
Instytut Socjologii
Uniwersytet Śląski

Katowice 23.05.2023

RECENZJA
ROZPRAWY HABILITACYJNEJ I DOROBKU NAUKOWEGO
DR KAROLINY IZDEBSKIEJ
W RAMACH POSTĘPOWANIA
O NADANIE STOPNIA DOKTORA HABILITOWANEGO
W DZIEDZINIE NAUK SPOŁECZNYCH
W DYSCYPLINIE NAUKI SOCJOLOGICZNE

Podstawowe dane o Habilitantce

Dr Karolina Izdebska urodziła się w 1975 roku. W roku 1999 ukończyła studia socjologiczne i otrzymała stopień magistra socjologii na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Szczecińskiego. W 2004 roku w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach uzyskała stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie socjologii na podstawie rozprawy pt. *Pleć w teorii układów społecznych Floriana Znanieckiego. Studium teoretyczno-empiryczne*. Promotorem pracy był dr hab. prof. Usz Adam Sosnowski, a recenzentami prof. dr hab. Wojciech Świątkiewicz oraz dr hab. prof. Usz Jacek Leoński.

Swoją pracę zawodową Dr Karolina Izdebska związała z uczelniami wyższymi w Szczecinie. Od 2006 roku jest zatrudniona na stanowisku adiunkta na Uniwersytecie Szczecińskim, od 2019 roku na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Szczecińskiego, a wcześniej na Wydziale Humanistycznym tej uczelni. Ponadto w latach 2005-2013 pracowała w Zachodniopomorskiej Szkole Biznesu. Na tej samej uczelni pracowała także na stanowisku asystenta w latach 1999-2004.

Dr Karolina Izdebska nie ubiegała się wcześniej o uzyskanie stopnia doktora habilitowanego.

Podstawowe dane bibliometryczne

Liczba cytowań:

- Według *Google Scholar*: 11 (na dzień 16.05.2023, za *Publish or Perish*), h index – 2
- Według bazy *Scopus*: 1 (na dzień 16.05.2023) – baza *Scopus* zawiera dwa artykuły autorstwa Karoliny Izdebskiej

Podstawa prawna oceny dorobku habilitacyjnego

Ocena dorobku habilitacyjnego przebiegła w oparciu o artykuł 219 *Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 2020 r., poz. 85 z późniejszymi zmianami)

Recenzja osiągnięcia naukowego dr Karoliny Izdebskiej

Dr Karolina Izdebska jako główne osiągnięcie naukowe podlegające ocenie w procedurze o nadanie stopnia doktora habilitowanego przedstawiła monografię *Sztuka publiczna – od obiektów do praktyk postartystycznych. Brikolaż socjologiczny* (Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2021, ss. 503). W *Autoreferacie* stanowiącym integralną część dokumentacji habilitacyjnej dr Karolina Izdebska deklaruje, że jej „praca naukowa po uzyskaniu stopnia doktora koncentruje się przede wszystkim na społecznym funkcjonowaniu sztuki współczesnej w sferze publicznej”. Tematyka ta, jak pokazują dokonania Autorki była konsekwentnie rozwijana i pogłębiana, czego dowodem jest bibliografia tekstów, a szczególnie zwięźczenie dotychczasowych studiów nad sztuką w przestrzeni publicznej zawarte w poddanej do oceny monografii.

Imponująca pod względem objętościowym monografia *Sztuka publiczna – od obiektów do praktyk postartystycznych. Brikolaż socjologiczny* składa się z *Wstępu*, czterech problemowych rozdziałów, z których każdy podzielony jest na kilka podrozdziałów, *Zakończenia* oraz *Bibliografii, Spisów tabel, rycin i fotografii* oraz *Indeksu nazwisk*. Struktura książki jest poprawna i logiczna, a jej poszczególne części wynikają z przyjętej przez Autorkę procedury badawczej. *Wstęp* poświęcony został na przedstawienie ogólnych założeń związanych z powstaniem pracy, rozdział pierwszy zawiera głównie teoretyczne ujęcia sztuki publicznej. Pozostałe trzy rozdziały zawierają prezentację wyników badań własnych Autorki.

W *Zakończeniu* podjęta została próba odpowiedzi na postawione pytanie badawcze. Poniżej bardziej szczegółowo odniosę się do poszczególnych części książki.

We *Wstępie* dr Karolina Izdebska w syntetyczny sposób zaprezentowała ogólne założenia teoretyczne i metodologiczne będące podstawą pracy. Autorka wskazała, że jej podejście do sztuki publicznej ujmuje ją jako praktykę społeczną zakorzenioną w kulturze (s. 15). To podejście z kolei połączyła Autorka z szerszą perspektywą interakcjonistyczną (s. 17). To dobry punkt wyjścia do badań, choć żałować należy, że w dalszej części książki ta perspektywa teoretyczna, a szczególnie wątki związane z interakcjonizmem symbolicznym, nie została pogłębiona.

W dalszej części *Wstępu* Autorka przedstawiła założenia metodologiczne swojej pracy. Główne pytanie badawcze, jakie postawiła, brzmi: „Jak definiowana jest sztuka publiczna?” (s. 21). Tak postawione pytanie nie odpowiada w pełni zamierzeniu jakie sobie stawia Autorka. Dalej pisze bowiem, że „Podstawowy zamysł prezentowanych badań był taki, aby możliwie wszechstronnie zaprezentować zjawisko sztuki publicznej” (s. 21). Zatem nie tyle chodzi o samo definiowanie – w sensie określenia czym jest dane zjawisko i wskazanie jego podstawowych cech - sztuki publicznej, ale określenie szerokiego spektrum zjawisk (kulturowych, społecznych, przestrzennych, politycznych) z nią związanych. W tej części książki zaskoczył brak szczegółowych pytań badawczych. Autorka musiała je nawet milcząco stawiać, o czym świadczą choćby zagadnienia podejmowane w wywiadach z artystami (obecne też w scenariuszu wywiadu pogłębionego) oraz ekspertami które zaprezentowane zostały w dalszej części publikacji (na s. 307-308 informacje o wywiadach z artystami, a na s. 419 o wywiadach z ekspertami). Wprawdzie Autorka zaznaczyła, że pytania do wywiadów z artystami rodziły się podczas analizy samych realizacji artystycznych, ale zważając na wcześniejsze prace i doświadczenie w badaniu projektów sztuki publicznej, jakie realizowała dr Karolina Izdebska, można było oczekiwać bardziej rozbudowanego zestawu pytań badawczych i zaprezentowanie go w monografii.

Dr Karolina Izdebska w monografii zastosowała jakościowe podejście badawcze. To słuszny i dobry wybór. Jak pisze sama Autorka: „Na potrzeby niniejszego studium wykorzystałam zatem obserwację oraz analizę dokumentów zastanych, w tym netografię (filmy, fotografie, wywiady, teksty krytyczne, recenzje, dokumenty urzędowe i osobiste funkcjonujące w przestrzeni internetu) oraz wywiady pogłębione z artystami i ekspertami. Pomocne były również wizyty studyjne do miejsc realizacji projektów.” (s. 24) W badaniach zastosowano zatem szerokie spektrum technik badawczych, co budzi szacunek. Z drugiej strony

zabrakło jednak szerszych informacji na temat narzędzi jakimi posługiwała się Autorka wykorzystując dane zastane. Jak ujawniła narracja prowadzona w dalszej części książki dokumenty zastane służyły raczej jako źródło informacji o realizacjach związanych ze sztuką publiczną, a nie materiał służący do analizy (np. analizy treści). Takie wykorzystanie wspomnianych materiałów nie jest błędne, jednak brakowało w książce jasnej informacji o statusie wykorzystanych materiałów zastanych. Reaktywne techniki badawcze – wywiady pogłębione z artystami oraz ekspertami - zostały w pracy dobrze opisane. Liczba wywiadów jest wystarczająca, a samo zaprezentowanie informacji uzyskanych za ich pomocą zgodne ze sztuką metodologiczną nauk społecznych.

Analiza jaką prowadziła Autorka dotyczyła trzech obszarów: wybranych praktyk sztuki publicznej, doświadczeń artystów oraz opinii ekspertów odnoszących się do zjawisk związanych ze sztuką publiczną (s. 24). Te trzy obszary wyznaczały także strukturę książki, a właściwie jej części empirycznej, która poprzedzona została rozdziałem o charakterze teoretycznym odnoszącym się do interpretacji sztuki publicznej.

Na zakończenie części recenzji dotyczącej przyjętej przez Habilitantkę perspektywy metodologicznej trzeba zwrócić uwagę na pojęcie brikolażu, jakie wykorzystowała Autorka do określenia swojego podejścia metodologicznego (s. 27). Z jednej strony można uznać, że jest ono uzasadnione, zwłaszcza w kontekście socjologicznej interpretacji sztuki, z drugiej jednak jego użycie wydaje się usprawiedliwiające wobec brak wyboru jednolitej perspektywy teoretyczno-metodologicznej przyjętej przez Autorkę i porzucenia, poza krótką wzmianką we *Wstępie*, perspektywy interakcjonizmu symbolicznego. Niezależnie od pojęcia brikolażu Autorka dobrze wykorzystowała koncepcję triangulacji w jej wersji metodologicznej.

Rozdział pierwszy zatytułowany *Sztuka w przestrzeni publicznej i sztuka publiczna – źródła, problemy, perspektywy* ma charakter teoretyczny z elementami historycznymi. W kontekście historycznym Autorka zaprezentowała na początku rozdziału dawne (rozpoczynając od starożytności) formy sztuki publicznej, a zakończyła go analizą wybranych polskich realizacji dzieł sztuki publicznej. Te fragmenty o charakterze historycznym pokazują bardzo dobrą orientację Autorki w historii realizacji dzieł sztuki publicznej.

Interesującą propozycją teoretyczną w części pierwszej książki jest uporządkowanie wyznaczników sztuki publicznej (s. 86-129). Wskazanie na znacznie publiczności, umiejscowienia, dostępności, zaangażowania, podejmowanej tematyki i w końcu hybrydowości jako cechy wyróżniającej sztukę publiczną porządkuje sposób ujmowania tego

zjawiska i wskazuje na kategorie, które należy uwzględnić podczas analizy konkretnych projektów podejmowanych przez artystów. To dobry i wartościowy fragment książki.

Wątpliwości w rozdziale pierwszym budzą fragmenty odnoszące się do próby sformułowania definicji przestrzeni publicznej zawarte w podrozdziale 1.3. pt. *Nowa sztuka publiczna*. W początkowej części tego podrozdziału (1.3.1. pt *Próba definicji*) Autorka pomimo tytułu sugerującego, że podejmie próbę zdefiniowania sztuki publicznej właściwie tego nie czyni pokazując, że jest to zjawisko nie poddające się definiowaniu ze względu na swoją różnorodność, ulotność, niejednoznaczność, a przede wszystkim hybrydowość. Trudno w tym względzie nie zgodzić się z Autorką, zwłaszcza po lekturze całości książki, nie zmienia to jednak faktu, że treść tego podrozdziału nie w pełni odpowiada jego tytułowi.

W dalszej części podrozdziału 1.3. Autorka zaprezentowała wybrane, „najbardziej wpływowe” (s. 54) koncepcje sztuki publicznej. Nie negując doboru dokonanego przez dr Karolinę Izdebską oraz podkreślając interesujący sposób przedstawienia wybranych koncepcji, należy wskazać, że brakuje w tym miejscu wskazania kryteriów, na podstawie których Autorka dokonała tychże wyborów.

Oceniając rozdział pierwszy należy zauważyć, że Autorka udowodniła w nim, że bardzo dobrze orientuje się w tematyce odnoszącej się do koncepcji teoretycznych związanych ze sztuką publiczną. Największym atutem tej części książki jest wskazanie na pięć wymiarów według których warto analizować poszczególne projekty sztuki publicznej. To porządkujące spojrzenie można uznać za znaczny wkład do socjologii sztuki. Elementami budzącymi niedosyt jest ucieczka od sformułowania definicji sztuki publicznej oraz brak nawiązania do teorii interakcjonistycznej. We *Wstępie* Autorka podkreślała, że to jest podstawowa perspektywa teoretyczna pracy, natomiast w rozdziale teoretycznym brakuje do niej nawiązań. Szkoda, że Autorka nie skorzystała z okazji i nie pokazała w jaki sposób można połączyć socjologiczną teorię interakcjonizmu symbolicznego z koncepcjami odnoszącymi się do sztuki publicznej. Taka sytuacja wyraźnie pokazuje, że dr Karolina Izdebska posiada bardzo szeroką i pogłębioną wiedzę odnoszącą się do sztuki publicznej, jej historii, koncepcji z nią związanych, realizacje dawnych i współczesnych, natomiast nie łączy w monografii teoretycznych kontekstów dotyczących sztuki publicznej z klasycznymi i współczesnymi koncepcjami interakcjonizmu symbolicznego. Takiego wątku w pracy niewątpliwie zabrakło, a można się było spodziewać po lekturze *Wstępu*.

Rozdział 2 pt. *Praktyki sztuki publicznej* zawiera analizę 75 wybranych realizacji sztuki publicznej w Polsce. Dobór realizacji jest szeroki i znalazły się w nim projekty reprezentujące różne gatunki sztuki publicznej (rzeźby, akcje teatralne, performanse, filmy, murale itp.). Kryterium ich doboru było spełnianie przynajmniej dwóch z pięciu wprowadzonych w rozdziale pierwszym wyznaczników sztuki publicznej. Szkoda tylko, że w obszernej tabeli (s. 156-164) charakteryzującej wybrane projekty Autorka nie wskazała, jakie wyznaczniki spełniają poszczególne dzieła. Same realizacje ujmowane jako praktyki społeczne analizowane były „pod kątem funkcji i celów jakim służą, form jakie przyjmują, oraz obszarów problemowych jakie dotyczą” (s. 165). Ten cel analizy został zrealizowany. Warto także podkreślić, że Autorka w dobry sposób skategoryzowała analizowane projekty artystyczne. Tym samym sześć podrozdziałów dotyczy poszczególnych typów projektów artystycznych dotyczących upamiętniania, humanizowania przestrzeni przez sztukę, budowania wspólnoty, sztuki w przestrzeni wiejskiej (pozamiejskiej), sztuki odnoszącej się do problemów społecznych oraz sztuki w kontekście aktywizmu miejskiego (politycznego). Taka struktura rozdziału i analizy jest czytelna i pozwala zarówno na całościowe zapoznanie się z interpretacjami zaproponowanymi przez Autorkę, ale też na łatwe znalezienie i zapoznanie się tylko z tymi realizacjami, które dotyczą wybranego problemu.

Sama analiza praktyk sztuki publicznej jest interesująca. Autorka szeroko (czasem aż nazbyt szeroko) opisała i zinterpretowała poszczególne projekty pokazując ich funkcje, cele i znaczenie. Znowu trzeba podkreślić bardzo dobrą znajomość realizacji sztuki publicznej jaką posiada dr Karolina Izdebska. Tym co obniża jakość materiału zawartego w tej części publikacji jest to, że w sposób mało pogłębiony wprowadzane są ważne kategorie socjologiczne. Na przykład pisząc o pomniku (s. 166) nie pojawiły się odniesienia do istotnych socjologicznych artykułów na ten temat Aleksandra Wallisa; w innym miejscu Autorka pisząc o przestrzeni społecznej (s.226-227) kategorię tę, w różny sposób ujmowaną w socjologii (tu można przypomnieć choćby klasyczny artykuł Leszka Gołdyki na ten temat) potraktowała jednowymiarowo jako przestrzeń interakcji społecznych. Podobne uwagi można sformułować w kontekście pojęcia humanizacji przestrzeni (s. 206) lub problemów społecznych (260-262). Takie lakoniczne zaprezentowanie ważnych kategorii socjologicznych rozczarowuje, ale można je usprawiedliwić tym, że głównym przedmiotem analizy zaprezentowanej w publikacji są projekty sztuki publicznej. A te przedstawione są szeroko i z dużym znanstwem podejmowanej tematyki.

Rozdział trzeci pt. *Przestrzeń i sztuka publiczna w doświadczeniu artystów* poświęcony został na przedstawienie rezultatów badań nad podejściem artystów do sztuki publicznej. Ta część materiału empirycznego została zebrana z wykorzystaniem techniki wywiadu pogłębionego. Autorka dobrze skategoryzowała zebrane wypowiedzi, co poskutkowało po pierwsze przejrzystą strukturą rozdziału podzielonego na problemowe podrozdziały dotyczące: przestrzeni publicznej, rozumienia sztuki publicznej i jej funkcji, metod pracy, artystów ich ról społecznych i problemów związanych z realizacją projektów, a po drugie już bardziej szczegółową kategoryzacją w obrębie prezentowanych problemów. Zamieszczone w każdym podrozdziale tabele pokazujące główne kategorie wyróżnione na podstawie informacji uzyskanych w wywiadach są dobrym pomysłem i pokazują umiejętność analizy danych jakościowych uzyskiwanych w trakcie realizacji badań za pomocą techniki wywiadu pogłębionego. Tu można jedynie zwrócić uwagę, że informacje – cytaty z wypowiedzi artystów - umieszczane przez Autorkę w tabelach są powtórzeniem fragmentów wypowiedzi zawartych we wcześniejszych fragmentach poszczególnych podrozdziałów. Zatem może wystarczyło nieco szerzej przeanalizować dane umieszczone w tabelach kosztem przywołania często długich cytatów w tekstach rozdziałów, które spowodowały znaczne zwiększenie objętości książki czasem dając wrażenie „przegadania” niektórych tematów (na przykład problemów w realizacji projektów przez artystów – s. 395-417).

Spośród wątków wynikających z rozmów z artystami warto zwrócić uwagę na kilka poruszanych przez dr Karolinę Izdebską istotnych kwestii. Zebrane wypowiedzi artystów odnoszące się do ich definiowania przestrzeni publicznej pokazują bardzo różne sposoby rozumienia tej kategorii. W tym kontekście Autorka wyróżniła następujące sposoby konceptualizowania przestrzeni publicznej: dobro wspólne i platforma komunikacji, pole demokracji, dżungla, laboratorium i inspiracja (s. 315-329). To ciekawa propozycja typologiczna uzupełniająca klasyczne podejścia do rozumienia pojęcia przestrzeni publicznej i jej charakterystyk.

Artyści indagowani przez dr Karolinę Izdebską wypowiedzieli się także o rozumieniu sztuki publicznej. Ich wypowiedzi wpisały się w teoretyczne rozważania Autorki wskazujące na niejednoznaczność tego pojęcia, choć z wypowiedzi informatorów można wyłowić trzy kluczowe charakterystyki sztuki publicznej: masową publiczność wraz z możliwością inicjowania interakcji, dostępność oraz komunikowanie istotnych treści i pobudzanie do interakcji (s. 337). Nie są to zaskakujące charakterystyki, ale pokazują rdzeń pojmowania sztuki publicznej przez artystów dobrze zauważony przez dr Karolinę Izdebską.

Ciekawym wątkiem odnoszącym się do kwestii kooperacji artysty ze społecznością lokalną są przywołane w monografii strategie działania, określone metaforycznie jako: wieża, wykop, most i sieć (s.374-375). W książce Autorka podkreśliła tylko efektywność działania na zasadzie „sieci”, ale w jednej z wcześniejszych publikacji (z roku 2018) więcej miejsca poświęciła pozostałym trzem strategiom. Niemniej wyróżnione metafory mogą stanowić inspirację do badań i analiz związanych z relacjami artystów ze społecznościami lokalnymi.

W podrozdziale 3.6. (s. 385-394) Autorka wprowadziła ciekawą typologię ról społecznych artystów. To również interesująca propozycja umożliwiająca spojrzenie na praktykującego artystę z perspektywy jego roli w społeczności, ale też w odniesieniu do tworzonego dzieła.

Rozdział 4 pt. *Spectrum of evaluation* zawiera przedstawienie i interpretację danych otrzymanych w wyniku części badań przeprowadzonych za pomocą wywiadów pogłębionych z ekspertami związanymi z sztuką publiczną. Przedstawienie perspektywy ekspertów związanych ze sztuką publiczną pozwoliło Autorce spojrzeć na niektóre problemy z innej strony lub poruszyć wątki dotychczas nie omawiane (na przykład przyszłość sztuki publicznej – s. 445-449). Tym co łączy spojrzenia artystów, ekspertów, ale też teoretyków sztuki publicznej jest to, że nie formułują oni jednoznacznej definicji tego zjawiska.

W *Zakończeniu* książki dr Karolina Izdebska odpowiedziała na sformułowane pytanie badawcze dotyczące sposobu definiowania sztuki publicznej. Zaproponowana przez Autorkę definicja sztuki publicznej ma charakter opisowy i brzmi: „Można zatem uznać, że współczesna sztuka publiczna jest zjawiskiem hybrydowym, w ramach którego stosuje się mieszane środki przekazu, a wszelkie granice między nimi są rozmyte. Najczęściej objawia się ona w miejscach tradycyjnie nieprzeznaczonych dla sztuki oraz może funkcjonować na pograniczu sztuki i niesztuki. Przyjmuje zarówno formy trwałych obiektów, jak i działań, które mogą się odznaczać procesualnością i efemerycznością. Wytwory sztuki publicznej charakteryzują się na ogół formą otwartą, zostawiając odbiorcy możliwość swobodnej interpretacji, zaangażowania i współtworzenia, dlatego wolno uznać, że wytwory te „działają” same w sobie, to znaczy jednocześnie wyzwalają określone reakcje i same są wrażliwe (reaktywne) na kontekst, w jakim funkcjonują, wchodzą bowiem w szereg relacji z różnorodnymi elementami swojego otoczenia społecznego. Oddziaływanie sztuki publicznej często wykracza poza system artystyczny, w związku z czym zawiera ona w sobie istotny wymiar społeczny. Poprzez sztukę publiczną manifestowane są takie strategie artystyczne, których punkt wyjścia i przedmiot analizy stanowią idee publiczne” (s. 454). Długość zaproponowanej definicji, a właściwie

charakterystyki sztuki publicznej, wynika ze złożoności zjawiska, jakie na warsztat badawczy wzięła dr Karolina Izdebska. Ze względu na przedmiot badań właściwie można było się spodziewać, że satysfakcjonująca i jednoznaczna odpowiedź na postawione pytanie badawcze nie będzie możliwa. Trudno jednak mówić o porażce Autorki. Przedstawiła ona bowiem interesująca monografię pokazująca różnorodność przejawów sztuki publicznej w Polsce i skategoryzowała te projekty, które powstały w pierwszych dwóch dekadach XXI wieku. Można zatem traktować monografię dr Karoliny Izdebskiej jako wartościowe kompendium wiedzy na temat sztuki publicznej XXI wieku.

Podstawowym kryterium oceny osiągnięcia naukowego przedstawionego w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego jest wskazanie cech, które świadczą o jego znacznym wkładzie do wiedzy związanej z daną dyscypliną, w tym wypadku socjologią. W tym kontekście, na podstawie lektury monografii *Sztuka publiczna – od obiektów do praktyk postartystycznych. Brikolaz socjologiczny* autorstwa dr Karoliny Izdebskiej za taki wkład uznaję:

- wskazanie, opisanie i skategoryzowane najistotniejszych realizacji sztuki publicznej polskich artystów z lat 1958-1989;
- wskazanie, opisanie i skategoryzowanie najistotniejszych realizacji sztuki publicznej polskich artystów z lat 2000-2020;
- wskazanie i uporządkowanie wyznaczników sztuki publicznej: publiczności, umiejscowienia, dostępności, zaangażowania, rodzaju podejmowanej tematyki i w końcu hybrydowości;
- zaprezentowanie i skategoryzowanie opinii artystów na temat sztuki publicznej;
- typologię ról społecznych artystów zajmujących się sztuką publiczną;
- próbę zdefiniowania sztuki publicznej. Przybrała ona bardziej postać opisu i charakterystyki, ale dobrze oddaje specyfikę zjawiska społecznego i kulturowego jakim jest sztuka publiczna.

Dodatkowo ciekawą propozycją jest zaprezentowanie metafor odnoszących się do pracy artysty ze społecznością lokalną. Typologia ta była już jednaka prezentowana w jednym z wcześniejszych artykułów dr Karoliny Izdebskiej. Ponadto należy jeszcze raz podkreślić bardzo dużą wiedzę Habilitantki na temat sztuki publicznej oraz wyraźnie dostrzeganą w publikacji pasję poznawczą obecną w badaniach i interpretacjach projektów sztuki publicznej.

Wskazane ważne i pozytywne elementy monografii dr Karoliny Izdebskiej nie unieważniają krytycznych uwag sformułowanych w recenzji. W tym miejscu chciałbym wskazać cztery najważniejsze:

- w monografii brakuje refleksyjnego połączenia wzmiankowanych we *Wstępie* monografii teorii interakcjonizmu symbolicznego z koncepcjami sztuki publicznej. Wyraźnie widać, że Autorka doskonale zna i potrafi przywoływać koncepcje odnoszące się do sztuki publicznej, natomiast nie dokonała twórczego scalenia wątków interakcjonistycznych z koncepcjami odnoszącymi się do sztuki publicznej;
- książkę cechuje słabość refleksji metodologicznej. Postawione pytania badawcze nie mogło zostać w pełni rozstrzygnięte. Ponadto zabrakło sformułowania szczegółowych pytań badawczych, a także hipotez badawczych. Przyjęta koncepcja brikolażu nie stanowi usprawiedliwienia tych braków. W kontekście metodologicznym docenić należy staranne przeprowadzenie badań empirycznych, zwłaszcza tych realizowanych za pomocą techniki wywiadu pogłębionego;
- wprowadzane w tekście książki ważne kategorie socjologiczne ujmowane są w bardzo lapidarny, upraszczający sposób;
- niektóre fragmenty książki są nadmiernie opisowe, zwłaszcza te odnoszące się do relacji z badań empirycznych. Zamiast zbyt długich cytatów i opisów w więcej uwagi Autorka mogła poświęcić na interpretację i analizę uzyskanych informacji.

Dokonując całościowej oceny, ważąc atuty i wady publikacji, uznaję, że monografia spełnia warunki stawiane osiągnięciom naukowym w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego nauk społecznych w dziedzinie socjologii.

Pozostałe osiągnięcia naukowe Habilitantki

Poza głównym osiągnięciem naukowym na publikacyjny dorobek naukowy dr Karoliny Izdebskiej składają się:

- 1 monografia (*Przestrzeń i miejsce w praktyce artystycznej. Socjologiczne studium przypadku*, Wydawnictwo Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Szczecińskiego „Minerwa”, Szczecin 2015, ISBN 978-83-64277-29- 0, s. 1-195)
- 22 rozdziały opublikowane w pracach zbiorowych (w tym 8 współautorskich)
- 6 książek redagowanych lub współredagowanych

- 10 artykułów w czasopismach naukowych (w tym 4 współautorskie)

Dorobek publikacyjny Habilitantki jest dosyć pokaźny ilościowo. Tematycznie skoncentrowany jest na problematyce sztuki publicznej i kontekstów z nią związanych (np. *designu*), choć obecne są w nim także inne wątki związane np. z socjologią płci, socjologią morską, czy socjologią pracy i organizacji. Wyraźnie zresztą dostrzec można, że po uzyskaniu stopnia doktora dr Karolina Izdebska poszukiwała swojej naukowej tożsamości, publikując teksty o bardziej zróżnicowanej tematyce, a z czasem skoncentrowała swoje zainteresowania naukowe na tematyce związanej z socjologią sztuki (a zwłaszcza sztuki publicznej), a w ostatnich kilku latach ważnymi tekstami są te odnoszące się do problematyki miast portowych i ich społeczności ze szczególnym uwzględnieniem Szczecina.

Analizując dorobek dr Karoliny Izdebskiej pod kątem jakościowym należy zwrócić uwagę na co najmniej trzy aspekty. Dwa o charakterze pozytywnym, a jeden negatywnym.

Po pierwsze, artykuły dr Karoliny Izdebskiej publikowane były w kilku ważnych czasopismach socjologicznych. Spośród wydawanych w Polsce czasopism artykuły Habilitantki znaleźć można między innymi w *Kulturze i Społeczeństwie* i *Kulturze Popularnej*. W tym pierwszym przypadku w artykule pt. *Powiernicy, kolekcjonerzy, (re)konstruktorzy pamięci. Współcześni artyści wobec rzeczy znalezionych* (*Kultura i Społeczeństwo*, 2017, nr 1, s. 157-174) Autorka analizuje interesujący problem wykorzystywania przedmiotów w kontekście sztuki i dzieł odnoszących się do pamięci. Ten artykuł pokazuje, że dr Karolina Izdebska potrafi w interesujący sposób łączyć wątki teoretyczne związane z różnymi subdyscyplinami socjologicznymi w tym przypadku socjologię sztuki z tematyką odnoszącą się do analiz rzeczy i pamięci zbiorowej pokazując, że rzeczy są nośnikami pamięci i stają się pretekstem do interakcji społecznych, a także realizacji projektów artystycznych. Z kolei tekst opublikowany w *Kulturze Popularnej* (2017, nr 2 (52), s. 32-43) pt. *Lepsze życie śmieci? Design i upcykling* podejmuje ważne i aktualne wątki odnoszące tytułowe zjawiska nie tylko do dziedziny sztuki, ale także do współczesnych wyzwań cywilizacyjnych związanych z rozwojem zrównoważonym.

Dwa artykuły (w tym jeden współautorski) dr Karoliny Izdebskiej opublikowane zostały w zagranicznych czasopismach naukowych. Pierwszy z nich pt. *Chechen Refugees in Poland on 'Tolerated Stay': Different Perspectives of Hospitality in the Context of Theatrical Action in a Private Apartment* w *Journal of Refugee Studies* (34(1), s. 741-759) prezentuje analizę projektu artystycznego *Pobyt tolerowany*, a więc wpisuje się w główny nurt zainteresowań

Habilitantki, ale równocześnie podejmujący ważny problem społeczny jakim jest akceptacja dla migrantów. Należy zauważyć, że analizowany w artykule projekt znalazł się wśród 75 wybranych do analiz projektów w monografii habilitacyjnej, a treść artykułu w dużej części jest identyczna jak ta odnosząca się do niego w książce (s. 279-290). W tym przypadku w którejś z publikacji przydałaby się informacja o wykorzystaniu tekstu artykułu w jednym lub drugim źródle. Wprawdzie tytuł artykułu znajduje się wśród prac przywoływanych w monograficznej *Bibliografii*, ale informacji o wykorzystaniu sporych fragmentów tego artykułu w książce zabrakło. Wytlumaczeniem tej sytuacji może być równoległe prowadzenia prac wydawniczych nad obydwoma publikacjami, choć informacja o tym, że fragment pracy jest w procedurze recenzyjnej ważnego czasopisma powinna się znaleźć w przypisie w książce. W przyszłości warto unikać takich niejednoznacznych z punktu widzenia etyki publikacyjnej sytuacji

Drugi z zagranicznych artykułów napisany wspólnie z Urszulą Kozłowską pt *The cultural landscape and maritime identity of Szczecin: The past and present of a port city* ukazał się w *International Journal of Maritime History* (34(1), s. 83-100). Tematycznie lokuje się on w poza głównym nurtem zainteresowań Habilitantki, jednak wątki pamięci, krajobrazu kulturowego, tożsamości miejsca podejmowane w tekście o tożsamości Szczecina mają swoje odpowiedniki w tekstach dr Karoliny Izdebskiej odnoszących się do problematyki sztuki publicznej. Nabyte dzięki analizom sztuki publicznej kompetencje związane ze znajomością koncepcji teoretycznych i interpretacji zjawisk kulturowych Habilitantka w interesujący sposób wykorzystuje w analizie krajobrazu kulturowego miasta portowego.

Pozostałe artykuły z dorobku naukowego Habilitantki odnoszą się do tematyki związanej z socjologią pracy, płci (to teksty wcześniejsze z końca pierwszej dekady XXI wieku) oraz głównego nurtu zainteresowań dr Karoliny Izdebskiej, czyli różnych aspektów związanych ze sztuką. Dobrze uzupełniają one dorobek naukowy Habilitantki, choć opublikowane zostały w czasopismach o mniejszym zasięgu.

Drugim istotnym atutem dorobku naukowego habilitantki są książki, wydane pod jej redakcją lub współredakcją. Trzeba podkreślić, że redagowanie książek to praca czasochłonna i niedoceniana w czasach ewaluacji działalności naukowej opartej na obecnych zasadach. Tym bardziej należy docenić pracę dr Karoliny Izdebskiej w tym względzie, ocenić ją pozytywnie i określić tę część dorobku Habilitantki jako ważną i pokazującą zaangażowanie w integrację środowiska naukowego, bo takie znaczenie, oprócz *stricto* naukowego, ma przygotowanie tematycznych zbiorów tekstów, często będących pokłosiem spotkań konferencyjnych. Z przedstawionych do oceny książek szczególnie interesująca jest publikacja *Społeczny wymiar*

designu, w której autorzy artykułów pokazują jak za sprawą *designu* można ułatwić funkcjonowanie człowieka w przestrzeni, ale też jak myślenie projektowe wpisuje się w refleksje i działania związane ze zrównoważonym rozwojem społecznym.

Negatywnym aspektem dorobku dr Karoliny Izdebskiej jest stosunkowo niewielki zasięg jej publikacji wyrażany wskaźnikami bibliometrycznymi. Z jednej strony wynika to z podejmowania nieco niszowej tematyki, a z drugiej z faktu, że artykuły dr Karoliny Izdebskiej publikowane w bardziej poczytnych czasopismach ukazały się w ostatnich latach – cytowania zatem mogą się jeszcze pojawić. Trzeba jednak nadmienić, że artykuły Habilitantki obecne w portalu *Research Gate* mają swoje grono czytelników. Na razie jednak wpływ dr Karoliny Izdebskiej na rozwój dyscypliny mierzony liczbą cytowań nie jest duży, a sama liczba publikacji w ważnych czasopismach, szczególnie zagranicznych, jedynie dostateczna. Na pewno jest to aspekt pracy naukowej wymagający wzmocnienia w dalszych latach.

Oprócz dokonań publikacyjnych dr Karolina Izdebska była aktywną uczestniczką 39 konferencji naukowych w tym 14 o charakterze międzynarodowym. Wśród nich wyróżnić należy uczestnictwo w konferencjach organizowanych przez *European Sociological Association*, a także *Nordic Sociological Association*. Tematyka referatów wygłaszanych na konferencjach przez Habilitantkę, podobnie jak miało to miejsce w przypadku dorobku publikacyjnego, głównie dotyczyła problematyki sztuki publicznej. Zresztą niektóre referaty sądząc po ich tytułach były potem publikowane w książkach zbiorowych lub czasopismach. Dr Karolina Izdebska regularnie i aktywnie uczestniczyła także w *Ogólnopolskich Zjazdach Polskiego Towarzystwa Socjologicznego*. Aktywność konferencyjną Habilitantki można uznać za wysoką.

Słabiej niż aktywność konferencyjna prezentuje się udział dr Karoliny Izdebskiej w projektach badawczych. Z przedstawionej dokumentacji wynika, że Habilitantka brała udział w dwóch projektach badawczych finansowanych z środków Komitetu Badań Naukowych w roli wykonawczynie lub członkini zespołu badawczego. Projekty te realizowane były na przełomie pierwszej i drugiej dekady XXI wieku. Ponadto dr Karolina Izdebska brała udział – również jako członkini zespołu badawczego – w dwóch projektach finansowanych ze środków europejskich. Nie były to jednak duże zamierzenia badawcze. Niewątpliwie aktywność w projektach badawczych jest słabą stroną dotychczasowego przebiegu pracy naukowej dr Karoliny Izdebskiej.

Działalność dydaktyczna i organizacyjna Habilitantki

Dr Karolina Izdebska jest aktywnym pracownikiem macierzystego Instytutu Socjologii Uniwersytetu Szczecińskiego. Zasiadała w statutowych gremiach działających w Instytucie Socjologii USz, między innymi była członkinią Rady Instytutu Socjologii (2013-2016), a obecnie zasiada w Radzie Naukowej Instytutu Socjologii. Była także członkinią Rady Wydziału Humanistycznego USz w latach 2014-2016.

W ramach pracy dydaktycznej dr Karolina Izdebska była promotorką 10 prac magisterskich i 22 prac licencjackich na kierunku *Socjologia*. Ponadto współtworzyła kierunek studiów pod nazwą *Social Sciences*, który został uruchomiony w Instytucie Socjologii Uniwersytetu Szczecińskiego w roku akademickim 2020/2021. Na tym kierunku prowadzi zajęcia w języku angielskim: *History of Social Thought*, *Cultural Studies in History and Modernity*, *Community Art*. Dr Karolina Izdebska wyjeżdżała także dwukrotnie na wyjazdy dydaktyczne w ramach programów Erasmus i Erasmus+.

Aktywności w sferze dydaktyki i działalności organizacyjnej wskazują, że dr Karolina Izdebska jest ważnym pracownikiem Instytutu Socjologii Uniwersytetu Szczecińskiego i jej praca pozytywnie wpływa na jego rozwój.

Dr Karolina Izdebska przewodniczyła w pracach organizacyjnych siedmiu konferencji. Była także aktywnie zaangażowana w organizację *XV Ogólnopolskiego Zjazdu Socjologicznego*.

Habilitantka prowadziła także aktywną działalność popularyzatorską. Świadczą o tym wykłady prowadzone w różnych instytucjach od Domu Kultury w Pyrzycach przez Uniwersytet Trzeciego Wieku po VI Międzynarodowy Kongres Design Plus

Dr Karolina Izdebska brała także udział w pracach eksperckich i badawczych prowadzonych na zlecenie instytucji miejskich oraz instytucji kultury.

Wskazane aktywności pokazują, że dr Karolina Izdebska była i jest zaangażowana w prace polegające na współpracy z instytucjami krajowymi, regionalnymi i lokalnymi. Do takiej działalności predestynują ją zainteresowania sztuką, pamięcią zbiorową, funkcjonowaniem społeczności lokalnych (także tej związanej z morzem). To takie tematy, które budzą zainteresowanie także poza murami uniwersyteckimi, co Habilitantka swoim zaangażowaniem we współpracę z różnymi podmiotami i instytucjami udowadnia. Tę aktywność oceniam wysoko i traktuję jako ważną sferę aktywności uzupełniającą formalny dorobek naukowy dr Karoliny Izdebskiej.

Podsumowanie

Podsumowując należy stwierdzić, że szeroko ujmowany dorobek dr Karoliny Izdebskiej oraz jej działalność naukowo-badawcza, a także organizacyjna i dydaktyczna posiadają swoje mocne i słabsze strony. Do tych pierwszych należy bardzo dobra znajomość zagadnień związanych ze sztuką publiczną udokumentowana w osiągnięciu habilitacyjnym, pasja z jaką Habilitantka oddaje się pracy analitycznej związanej z tym zagadnieniem. Mocną stroną jest aktywność konferencyjna oraz organizacyjna i dydaktyczna Habilitantki. Słabszą stroną dorobku naukowego jest prezentowane w książce habilitacyjnej socjologiczne (zwłaszcza w odniesieniu do interakcjonizmu symbolicznego) podejście teoretyczno-metodologiczne, niewielki zakres oddziaływania prac Habilitantki widoczny w liczbie cytowań oraz liczbie artykułów publikowanych w renomowanych czasopismach naukowych (zwłaszcza zagranicznych) oraz brak kierowania projektami badawczymi finansowanym ze źródeł krajowych lub europejskich. Ważąc jednak zalety dorobku naukowego dr Karoliny Izdebskiej i jego słabsze strony stwierdzam, że przeważają te pierwsze.

Na uwagę zasługuje także staranne przygotowanie dokumentacji habilitacyjnej przez dr Karolinę Izdebską. Nie jest to wprawdzie element podlegający formalnej ocenie, ale dobrze świadczy o profesjonalizmie osoby ubiegającej się o stopień doktora habilitowanego.

Wniosek

Biorąc pod uwagę przepisy *Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (art. 219 ust. 1 pkt 1 -3) stwierdzam, na podstawie przedłożonej dokumentacji, że biorąc pod uwagę przedstawione osiągnięcie badawcze *Sztuka publiczna – od obiektów do praktyk postartystycznych. Brikolaz socjologiczny* (Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2021, ss. 503) jak i pozostały dorobek naukowy, dydaktyczny i organizacyjny wnoszę o dopuszczenie dr Karoliny Izdebskiej do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego i wnioskuję o nadanie jej stopnia doktora habilitowanego nauk społecznych w dziedzinie nauk socjologicznych.

